

ERDÉLYI GAZDA

Lónyiró ollók, Marhanyiró ollók,

Ló- és marhanyiró gépek „HELIOS”
istálló lámpa stb. s egyéb gazdasági cikkek
legjobb minőségben jutányos árban szerezhetők be

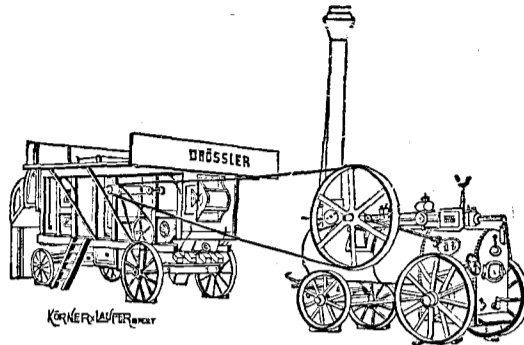
SCHOTTOLA ERNŐ

cégnél

BUDAPEST, VI-ik kerület Andrássy-ut 2. szám.

➔ Árjegyzék ingyen és bérmentve. ➔ 1532

Legujabb!
Rákóczy Drill!
vetőgépek.

Legujabb!
Rákóczy Drill!
vetőgépek.

Drössler Károly cs. és kir. szabadalmazott gazdasági gépgyár VI. Váci-körút, 59.

Gyár: Pozsony. — BUDAPEST. — Gyár: Pozsony.

Magánjárókat, gözmogyonokat, gözcséplőgépeket, gőzekkészleteket, vetőgépeket, járgányos és kézi osepőket, benzin és nyersolaj motorokat, malomberendezéseket és mindenféle egyéb gazdasági gépeket szállít szolid kivitelben, kedvező fizetési feltételek mellett. 1449

Árajánlattal és költségvetéssel kívánatra díjmentesen szolgálok. — Képviselek kerestetnek.

Bükkfa-Szén

Gróf Teleki László Gyula

erdélyrészi erdészeténél

Kecsed, u. p. Nagy-Iklód.

Rettegi sz. v. v. állomáson waggonba rakra, a legolcsóbb napi áron waggonszámra beszerezhető.

Szívógázmotorokhoz és egyéb gazdasági használatra kisebb mennyiségben is. Zsákban való szállítás rendelésénél a zsák önköltségen számíttatik fel; vagy pedig zsákot kérünk küldeni. 1423

Az aradi és csanádi egyesült vasutak cementgyára Gurahonezon szállít, lassan vagy gyorsan kötő

Portland-cementet,

mely a Magyar Mérnök- és Építész-Egylet által megszabott normáliákat 70—80%-kal felülmúlja. Továbbá elad saját rendszere szerint készült

szabadalmazott hornyolt cementtetőcserépgyártó gépeket,

melyekkel tetőcserép-szükségletét minden gazdaság házilag állíthatja elő. A készítés pár nap alatt megtanulható, a gépek hordozhatók, a cserepek szabályosak, könnyűek, jól fednek és nagy szilárdságúak. 1661

Fischer és Társa

faiskolák

Nagyenyed (Alsófehérmegye).

40 katasztralis holdon fekvő faiskolánk Erdélyben a legnagyobbak és leggazdagabbak.

Készlet: 80.000 gyümölcsfa különböző alakokban és a legjobb és legfinomabb fajokban.

Gyümölcsvadoncokban készlet 1 millió.

Gledicsia legjobb kerítés növényben készletünk 1 millió.

Akácza, erdősítésre alkalmas 1 1/2 millió. Disz cserjék, sétatér, magános fák. 1352

➔ Árjegyzék ingyen. ➔

Faiskolánk megtekintésére az érdeklődőket tisztelettel meghívjuk.

Okleveles gazdatiszt és szeszgyárvezető.

Hosszabb gyakorlattal, tehenészet, állattenyésztés, erdőgazdaság, szőlő- és pincekezelésben, valamint a számvitelben és irodai munkálatokban teljes jártassággal bír és kitűnő bizonyítvánnyal rendelkezik:

Kezelőtiszti állást keres.

1662 Cim a kiadóhivatalban.

Ajánlok

tavaszi szállításra koránérő és rendkívül bőtermő

alcsuthi és székelytengerit

à 20 korona métermázsánként Somkerék-Udvarhelyen feladva. Előjegyzések már most elfogadtnak.

Kuhn Menyhért

Sajó-Szent-András, u. p. Somkerék. 1655

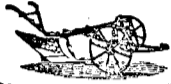

CLAYTON & SHUTTLEWORTH,
Budapest, Váci-körút 63.

Által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:

Locomobil és gőzcséplőgépek,

szalmakazalozók, járgány-cséplőgépek, löhere-cséplők,
tisztító-rosták, korokolyozók, kaszáló- és aratógépek,
szénagyűjtők, boronák, sorvetőgépek, Planet jr.
kapálók, szecs-kavágók, répvágók, kukorica-
morzsolók, darálók, őrlőmalmok, egytemes
acél-ekék, 2- és 3-vasú ekék és minden
egyéb gazdasági gépek.

1242

Törlesztő kölcsönök.

— AZ —

Erdélyrészi Magyar Jelzálog Hitelbank

Részvénytársaságnál

Kolozsvárott, Rózsa-utca 1. sz. (emelet.)

igen előnyös feltételű törlesztő kölcsönök kaphatók föld-
birtokok és városi bérházakra

Kölcsönkérvényekhez melléklendők: a legutóbbi hitelesített
telekkönyvi kivonat és a hitelesített kataszteri birtokiv. — Bérhá-
zaknál a telekkönyv, házbéradó vallomás hitelesítve és az épület
vázrajza. — Kölcsönök 400 koronától kezdődőleg bármily magas
összegig kaphatók. — Becslési költség csak nagy összegű kölcsön-
öknél számítatik, kisebbeknél az eljárás díjmentes. — Ügynökök
közvetítésére nincs szükség, miután mindennemű felvilágosítással
készséggel szolgál az

Igazgatóság.

1501

Hivatalos órák d. e. 9—1 óráig.

Gyors és olcsó lebonyolítás.

Előnyös feltételek.

Teljes 100-as évfolyam.

Gőzcséplőkészletek, Benzinmotorok, 2 $\frac{1}{2}$ -től 12 lóerőig. Szalmaprések gőzhajtásra. Aratógépek és egyéb Mezőgazdasági gépek

1458

legújabb szerkezetben és legjobb kivitelben kaphatók

A m. kir. államvasutak gépgyárának vezérügynökségénél

Budapest, V. kerület, Váci-körút 32. szám

Árjegyzéket és költségvetést kívánatra ingyen és bérmentve küldünk.

Erdélyi képviselő: WESSEL LEÓ Kolozsvár, New-York-szálloda.

A SMITH-PREMIER-IRÓGÉP

a világ legjobb gépe. — Grand Prix 1900. Paris.

300,000 darab Smith-
Premier már használatban.

Vezérképviselő Erdély, Szatmár- és Mára-
maros megyék részére:

Strasser Izidor

Kolozsvár, Wesselényi Miklós-utca 22.

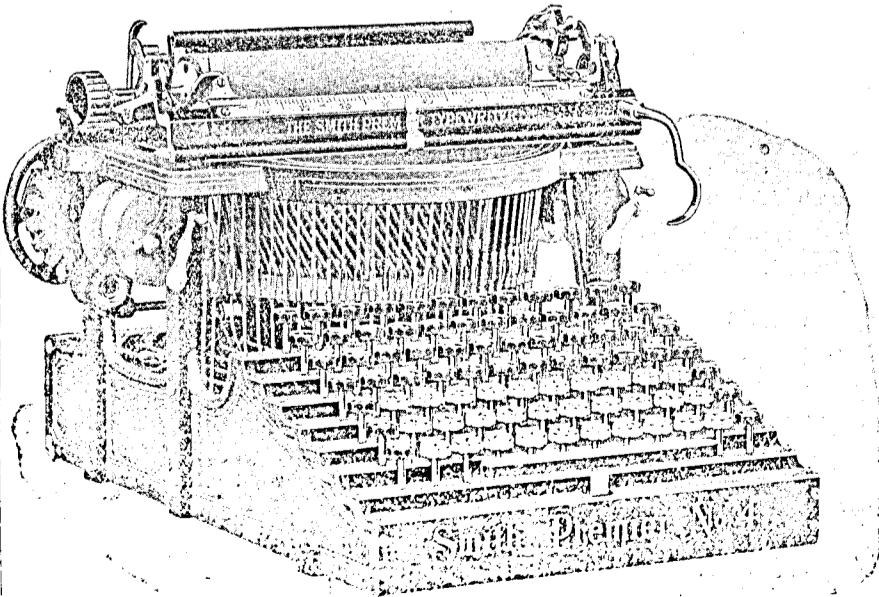
Központ:

Budapest, Andrásy-út 4.

Irógépmunkákat és sokszorosításokat a
legjutányosabb árban elvállalok.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

1546.

ERDÉLYI GAZDA

AZ „E. G. E.” TAGJAI INGYEN KAPJÁK.
ELŐF. ÁR: 1 ÉVRE 12 KOR., 1/2 ÉVRE 6 KOR.,
1/4 ÉVRE 3 KOR. EGY SZÁM 24 FILL.

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.
AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET ÉS ERDÉLYRÉSZI GAZDASZTI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
EJJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
KOLOZSVÁR, PETŐFI-UTCA 7. SZÁM.
MINDEN KÜLDEMÉNY ODA INTÉZENDŐ.

**Kérjük az
előfizetéseket
megújítását!**

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

A kolozsvári élelmipiac ellátása. Cséres Lajos.	23
A székelyföldi állattenyésztés emelése 1905-ben.	24
A rizszizsik. Dr. Barna.	25
Takarmányeltartási módok. III. Báró Kemény József.	26
Utmutatás a gyümölcsfák kártékony hernyóinak irtására.	27
Gyümölcskivitel Angliába.	28
Kisebb szakközlemények:	
Hogyan védekezzünk kútaq befagyása ellen. — Hogyan célszerű a hasas tehének tejét elapasztani. — Karók telítése.	29
Vegyes közlemények:	
Felhívás a gazdaközönséghez.	29
Hirdetések	

A kolozsvári élelmipiac ellátása.

Élvezettel forgatja az olvasó György Endre volt londoni szaktudósító »jelentéseit«, melyeket a miniszterségben elődje gyűjtetett egybe s nyomtatott ki — talán udvariasságból, talán azért is, hogy köz- és mezőgazdaságunkban oly sok jó s hasznos átplántálható eszmével szemben György Endrét a ministert obligába juttassa (?) ki-nek bár letűnven a mai politikai forgatagban az actio teréről: le kell szögeznünk a pompás tannmányokon átvonuló alapelveket: hogy mezőgazdasági terményeinknek új s könnyen megszerezhető piaca Anglia, ha itthonról Fiumén át, könnyen segítjük oda terményeinket.

Sok szó esik ezen értékes könyvben az angol nagyvárosok »gyomrának«, élelmi piacának gyors, praktikus s mindig gyors s jó anyagokkal való ellátásáról, s sóhajtvá gondolunk a mi nagy városaink, s különösen a minket legközelebb érdeklő Kolozsvárnak mostoha, esetleges, — sokszor közegészség ellenes élelmezési hiányaira.

Habár a termő föld érdekeit képviseljük is, »mea culpával« be kell vallanunk, hogy a mi félszázezes lakosságú partialis fővárosunk alig versenyezhet egy 10.000 lakosságú angol városkával. De ha keressük a György Endre könyvében azon faktorokat, a melyek várossuk élelmezésének előmozdítói és ellenőrzői, akkor be kell vallanunk, hogy mi magunk gazdák a mi Kolozsvár környéki- sőt erdélyrészi mezőgazdaságunk is oka felében annak, hogy oly rosszul és mégis oly drágán élünk.

Ma már csak keserű satyra az az avatag közmondás, hogy: »az a miénk, a mit lenyelünk.« Hogy mit nyelünk le, az iránt aligha lesz érdemes tájékozódni a családi internatusi s vendéglői konyhákban, az ambiciósus gazdasszonyok és szakácsnők bizonyára sok bosszúságot nyelnek le!

Nem lehetetlen, hogyha ebben fényes, tiszta, kellemes városban talán kevesebbet törődne az országos politikával (pardon) s a sok okos, utazott, gyakorlati és elméleti ember összefogna s segítene a nagy dolgokra hivatott városi hatóságnak; már régen rend volna a kolozsvári piacon, ennek a

traditíóbol rátartó de most éhes gyomornak nem kellene a havonként szaporodó lómészárszékerekre apellálni, elmaradt volna az a hamis áramlat, amely a törekvő bolgár kertészeket határainkból ki akarta szorítani; nem állanánk olyan furcsán, hogy a vajat boltokból, a tojást maholnap a patikából kell beszerezni, mert ennek az emnens gyermektáplálkozási cikknek Kolozsvár csak gyűjtő állomása, s sok más kellemtelenül érezhető visszasság jut eszünkbe. Tanulják meg a kolozsvári vezető emberek a statisztikát összeolvasni, mert pl. hiányos táplálkozás révén legerősebb a gyermekhalandóság: s apró sirdombok statisztikája lalán mégis a legkéservesebb s meg nem cáfolható olvasmány.

Hátha egyszer a kolozsvári piac rendezve lesz, akkor — nem akkor! egyidejűleg kell a Kolozsvár környéki mezőgazdaságnak is megmozdulni és szervezkedni s a munkában részük lesz az uradalmaknak ép úgy, mint a kisgazdáknak. Csak jelezzük hogy a kolozsvári élelmi piac ellátásához »engros« terményeket a nagy gazdaság szállítja, a belterjes, comprimált gyorsan fogyó, a mindennapi élelmet a kisgazdaságok szolgáltatják.

Vegye kezébe az E. G. E. az ügyet, álljon össze a város intéző köreivel, alkossák meg a kolozsvári-piac-ellátó gazdák szövetkezetét. Ez elsősorban állítson fel a városban egy áruraktárt: a hol vagy felkeresi a szükségletét a fogyasztó, egyeség szerint helyébe horrdják: de mindenképpen jót s rendszeresen kap, de mindenkor a közvetítő kereskedelem kizárásával!

Pár év előtt szép kiállítást láttunk e téren, mikor Ignác István dr. a Házsongárd gyümölcstermését gyűjtötte egy áruházba néhány vállalkozó ügybarátjával; a publikum szívesen karolta fel az ügyet, de a termés kifogyott, s valljuk meg, a termelési mód sem volt egészen kielégítő. Mily áldásos lenne, ha dr. Szentkirályi gazdas. igazgató régen kidolgozott tejszövetkezeti tervét megtudnák érteni a kolozsvári gazdák, ha a Monostoron, Hidelvén s Hóstátban, szintén kis tejszarnokok állanának ahelyett, hogy a reggeli álmunkat rontó, kopogó

— Jobb és —
megbízhatóbb

— magvakat —

nem is ajánlhatunk,
— mint a minőket —

32 év óta

Mauthner
Ödön

császári és királyi udvari
magkereskedésében
kaphat.

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE

BUDAPEST, V. kerület, Alkotmány-utca 31. sz.

Gabona osztály.	Vetőmag osztály.	Gép osztály.
Erőtakarmány oszt.	Gazdasági anyag osztály.	Biztosítási osztály.
Tenyészállat osztály.	Borgazdasági osztály	Dijszabási osztály.
Szövetkezeti sertéshizlalás.	Háztartási cikkek.	Baromfi-tenyésztési cikkek.

Alaptőke: 580,600 kor. Tartalék: 230,000 kor. Forgalmi
visszatérítési alap: 118,773 korona. Tagok száma: 1186.
Prospektust ingyen és bérmentve küldünk.

AZ 1905. évi őszi és téli

anyag- és gép-árjegyzékünk és a
baromfitenyésztési árjegyzékünk

megjelent és kívánatra bérmentve és ingyen küldjük.
A szövetkezetbe való belépés áldozattal nem jár.
Saját érdekünket mozdítjuk azzal elő. 1006

csizmájú Jutkák hurcolják családunkba a sok külvárosi baj csiráit.

Azt mondja a mögöttem szemlélő szerkesztő, »nehogy megharagitsuk a régi tejtermelőket a kilátásba helyezett tejgyárakkal.« Hát kérem alásson, ha a ca. 50.000 főnyi lakosságból csak a nők s gyermekek fogyasztanak naponként és fejenként egy-egy félliter tejet s ha a sétatérnek valamennyi 20 éven felüli fáiból tejet lehetne csapolni, akkor sem lenne elegendő ennek a typhozus városnak.

De szabad talán a részletekről a közelebbi alkalommal kifejteni nézeteimet.

Csérer Lajos.

A székelyföldi állattenyésztés emelése 1905.-ben.

Két évvel ezelőtt, mikor az akkortájt megindult székely actio programját ismergettük, rámutattunk amaz intézkedésekre, a mikkel a székelyföldi miniszteri kirendeltség a székelyföldi állattenyésztésen lendíteni igyekszik.

A ki érdeklődik a földmivelésügyi miniszteriumnak a székelyföld mezőgazdasága érdekében megindított emez actioja iránt s figyelemmel kíséri annak egyes fázisait, bizonyára látja és ismeri amaz igyekezetet, a mit az actio vezetősége a székelyföld állattenyésztése érdekében az elmúlt évben is kifejtett, nem lesz talán mégsem érdektelen, ha rámutatunk az ide vágó működés egyes pontjaira.

A szarvasmarha tenyésztés terén az volt a kirendeltség első feladata, hogy a köztenyésztésre szolgáló bikák beszerzését könnyítse meg ama községeknek, amely községek gazdái anyagi erők hiányában nem képesek jobb és értékesebb apaállatokat beszerezni. Különös fontosságot nyert ez intézkedés az elmúlt évben ama körülménynél fogva, hogy az előbbi években engedélyezni szokott állami hozzájárulás az apaállat beszerzésektől elvonatván, a községek és birtokosságok saját anyagi erejökre voltak utalva s más vidékeken vagy kevesebb számu, tehát elégtelen, vagy olcsóbb, tehát rosszabb bikákat vásároltak s a kiválasztásnál nem vették eléggé igénybe az állattenyésztési felügyelők közbenjárását. Nem így a székelyföldön. A székely actio révén nyújtott kivételes hozzájárulás a községi bikák beszerzését ez évben is jelentékenyen megkönnyítette, a minnek viszont az volt természetszerű folyamánya, hogy a szegényebb székely községek és birtokosságok a jobb és értékesebb tenyészbikák beszerzéséről nem voltak kénytelenek lemondani. 1905-ben a székely községnek

adott a székely kirendeltség 30—30%-nyi hozzájárulást az apaállatok árához, oly esetekben, mikor az állattenyésztési felügyelők választották ki az apaállatokat.

A szarvasmarhatenyésztés emelésére további eszköze és feladata volt az actio-nak, hogy a köztenyésztés tenyészanyagát kiváló anyaállatokkal is szaporítsa. Ez a feladat két irányu volt: erdélyi magyar fajta tenyészűszoikat vásárolni és kiosztani ama vidéken, hol az ily fajta tenyésztése megmaradott és nyugati fajtájú tenyészűszoikat és teheneket vinni ama vidékekre, hol az ily fajták tenyésztése előtérbe tolt. Udvarhely, Marostorda, Csik és Torda-nyos vármegyékben történt az erdélyi magyar tenyészanyagok elhelyezése, Háromszékben és Kisküküllőben a nyugoti fajtájuké, a mely utóbbi két vármegyében nemcsak a vármegyei szabályrendeletek, de a köztenyésztés is a nyugoti fajtákat igyekszik ma már felkarolni. Intentionában az eljárás teljessége alig vitatható. Nem akarja erőszakolni a természetes fejlődés menetét, ellenkezőleg: ott a hol a természeti és gazdasági körülmények, a gazdaközönség ragaszkodása s a köztenyésztésben levő tenyészanyag minősége a régi erdélyi fajta fenntartását teszi indokolttá, segíti a fajtát fenntartani, nemcsak, hanem jó apa és anyaállatok bevitelével igyekszik azt tökéletesíteni; ott azonban, hol a nyugoti fajtákra ment át a köztenyésztés, igyekszik az átmenetet megkönnyíteni, igyekszik azt elősegíteni azzal, hogy tiszta vérű anyaállatok csoportos kiosztásával szigeteket alkot, a mely szigetektől hullámszerűleg, következetesen mind szélesebb körre terjedőleg, tiszta vérben terjeszkedik tovább a bernisiementáli s pinzgauai fajták térfoglalása.

Dacára az 1905. évi rossz viszonyoknak, amikor is az áliamgépezet szabályszerű működésének fennakadását a kormányzat minden ága megsínylette, ez évben is 400.000 korona értékben vásárolt és osztott ki a székelyföldi miniszteri kirendeltség tenyészállatokat, ami mindenestre azt jelenti, hogy az időközben egymást követő kormányok valamennyie egyformán szíven viselte a székelyföld állattenyésztési érdekeit, s nehéz viszonyok közt is meghozta a kívánt áldozatokat.

E 400.000 koronából közel 1200 darab anyaállat vásároltatott, szigorú kiválasztással, a vármegyei gazdasági egyesületek, az érdekelt gazdák és a kir. állattenyésztési felügyelők részvételével, a mi különben ily nagy horderejű intézkedésnél másként nem is képzelhető.

A földmivelési kormánynak a székely-

ség érdekében hozott emez áldozatkészsége a dolog természeténél fogva csak fokozatosan, évek mulva fog észrevehetően mutatkozni. Hatása most még csak abban mutatkozik láthatóan, hogy Háromszék vármegyének Brassó vármegyével határos községeiben igen szép pinzgauai, Sepsiszentgyörgy körüli községeiben pedig szép berni — simmentáli tenyészcsoporthal alakult. Marostorda vármegyében pedig a szépen fejlődő tejszövetkezetek forgalma folyton emelkedik, az állattenyésztés hasznosításának egy új irányát, a jövedelemnek egy új forrását jelentván az érintett vidékek lakóira.

A sertésenyésztés és juhtenyésztés felkarolása 1905-ben is szintén folytatódott. 40.000 korona értékben több jeles sertésenyésztés egész kocaállományát vásárolta meg a székelyföldi miniszteri kirendeltség, s osztotta ki olyan községekben, hol a sertésvész a skrtésenyésztést kipusztította. Kerekszámban 500 tenyészkoça került így a köztenyésztésbe, olyan kedvező módon, hogy egy-egy felbugatott tenyészkoçához a legszegényebb gazda is hozzá juthatott, mivel a tenyészkoça kedvezményes árát a malacok értékeztetéséből lehetett megfizetni.

Hasonló kedvezménnyel osztott ki a székelyföldi miniszteri kirendeltség tenyészjuhokat is olyan vidékeken, hol a természeti s gazdasági körülmények mellett, a juhtej kedvező értékesítése es juhtenyésztés felkarolását teszi indokolttá. Ehez képest a juhok kiosztása főként Udvarhely és Háromszék vármegyék úgynevezett Erdővidékre szorított, hol ma mar falusi szövetkezeti alapon működő nagybaconi székely turógyár, s a többi turógyárak a juhtej értékesítésének igen kedvező alkalmat biztosítanak. 40.000 korona értékben 2200 juh kiosztása szolgálta e szerint 1905-ben is a székelyföldi juhtenyésztés fellendítését, mi ha egymagában nem is volt képes e hanyatló gazdasági ágat visszaállítani, hanyatlásának fenntartásához sokban hozzájárult s az előbbi évek hasonló gondozásával kapcsolatban sokban emelte e juhtartásra utalt szegény vidékek jövedelmét.

Röviden összefoglalva emez intézkedésekkel szolgálta a székelyföldi állattenyésztés érdekeit 1905-ben a földmivelésügyi kormány székely actioja, mit a párhuzamosan fejlesztett falusi tejszövetkezetek erősítése és a nagy kiterjedésű, de elhanyagolt székely közbirtokossági és községi legelők fokozatos feljavítása egészített ki és igyekezett valóban tervszerű gazdasági actióvá tenni. Rendre ezekről is beszámolunk.

Lóheremagot vásárol a legmagasabb napi árban

HALDEK

magnagykereskedése és heremagkiviteli üzlete, József főherceg Ő cs. és kir. Fensége udvari szállítója
BUDAPESTEN, VII. KERÜLET, KÁROLY-KÖRÚT.

A rizszsizsik.

(*Calandra oryzae*. L.)

Az utolsó pár évben nagymennyiségű amerikai kukorica érkezett hozzánk Dél-Amerikából, ide Erdélybe, különösen La-Plata környékéről; de Argentína államból is.

A gazda kapva-kapott az ugynevezett „inséges kukoricá“-n s a hozzánk érkezett nagy szállítmányok csakhamar elfogytak. Az inség okozta veszedelmen segítve volt s mindenki örült, hogy kedvező fizetési feltételek mellett könnyen hozzájuthatott a kukoriczához. Nálunk Erdélyben, nyugodtan mondhatjuk, a nép nagy tömegének biztosítva volt a mindennapi kenyere.

Jóformán senki sem gondolt arra, hogy a messze idegenből ide hozott kukoriczával esetleg valami kártevőt is behurcolhatunk.

Ok a félelemre lett volna elég, mert Amerikából kaptunk mi már néhány kellemetlen vendéget, amelyek szépen honpolgárok lettek s többé el nem hagynak bennünket. Ilyen a phylloxera, ez az amerikai idegen (sajnos ma már nagyon is itthon érezi magát). Pár év alatt jólétnek örvendő vidékeket tett tönkre, számtalan embernek a szájából még a betevő falatot is kivette. sok év kell még ahhoz, míg ennek a vendéglátásnak a következményeit kiheverhetjük.

A kukoriczával is sikerült behurcolnunk egy új (itt-ott már ezelőtt is volt Európában, de ilyen tömegben még nem) ellenséget a *rizszsizsik*-et (*Calandra oryzae* L.).

A fiumei államvasuti tisztviselők a szállítás vége felé, mikor már az idő felmelegedett, látták, hogy a hajókon érkezett kukorica rendkívül zsizsikes. Az ő jelentésük alapján szakemberek vizsgálták meg az érkezett kukoriczát s constatálták a rizszsizsik jelenlétét. —

Ebben az időben bizonyos ok miatt néhány nagyobb áruraktárban volt dolgom. a hol másféle gabonaművek mellett nagymennyiségű amerikai kukorica volt felhalmozva s már a rizszsizsik az egész áruraktárt ellepte.

Azt hiszem jó lesz megismerkedni ezzel a veszedelemmel s igyekezzünk mindent elkövetni, hogy megszabaduljunk tőle.

A gyakorlati gazda zsizsik név alatt összefoglalja mindazokat a bogarakat, amelyek a magtárban felhalmozott magvakban kárt tesznek s nem tesz különbséget közöttük. — Sőt a legtöbb gazda azt hiszi, zsizsik csak egyféle van s az megszurkál mindenféle magot. Ez nem helyes.

A közönséges *magtári zsizsik* (*Calandra granaria* L.) más, mint a *rizszsizsik* (*Calandra oryzae* L.); viszont ezektől lényegesen különbözik a *borsó-zsizsik* (*Bruchus pisorum* L.), valamint az, amelyik a lencsét (*Bruchus lentis* L.) lóbabot (*Bruchus rufimanus* L.) támadja meg. A feltűnő különbség nemcsak a bogarak életmódjában van, de alakjuk is egészen más.

Az általánosan ismert fontosabb zsizsik-féléket az alábbiakban ismertetem, különös

sulyt helyezve a rizs zsizsikre, általában a zsizsik-félék elleni védekezésre.

A legközönségesebb a *magtári-zsizsik* (*Calandra granaria* L.) (1-ső Kép. a).

Körülbelül 4 milliméter hosszú, 1 milliméter széles (1 kép b.) barnás-fekete színű ormányos bogár. Az egész fiatalok világosabb vörös-barnák. A mellkasán levő sötétebb pontok hosszukásak. Szárnyatlan, repülni nem tud. — Magtárak, raktárhelyiségekben él s télen a falak, padlózat repedéseibe, szegletekben összegyűlt maghulladékban (por, szemét) húzódik meg. — Tavasszal, ha az idő felmelegszik a felhalmozott gabonarakásba megy s a nőstény 30–60 petét rak le és pedig mindenik gabonaszembe egyet-egyet. A néhány nap múlva kikelt álca a gabonanem belsejében él s egész tartalmát felemészti, csak a héj marad meg. A kifejlődésre 45–50 nap szükséges. A fiatalok ismét petéket raknak s mivel az öregek sem pusztulnak el, ezek is szaporítják az új nemzedék számát. A gyors szaporodás nagy veszedelmet jelent a gazdára nézve, mert ha nem vigyáz, aránylag rövid idő alatt a zsizsik ellepetheti az egész magtárt. Ha már

1-ső kép. a) *Magtári zsizsik* (*Calandra granaria* L.) b) Term. nagyság. Jobbról egy buza és árpa szem, a zsizsik rágási helye az oldalán látható. c) *Rizs zsizsik* (*Calandra oryzae* L.) d) Term. nagyság Jobbról egy kukorica-mag átmetszete, benne a zsizsik álcája; alul egy egész kukorica-mag oldalán a zsizsik rágási helye. e) *Borsó zsizsik* (*Bruchus pisi* L.) f) Term. nagyság. Jobbról az álcza. g) *Borsó zsizsik* (*Bruchus rufimanus* Schönh.) h) Term. nagyság Jobbról a zsizsik kártétele a lóbabon. Term. után r. Dr. Barna.

egyszer befészkelődött, akkor aztán nehéz tőle megszabadulni.

Megtámadja a búzát, rozsot, árpát, kukoricát, de a zabot csak a legvégső esetben, ha t. i. már mást nem talál.

Hónapok óta tartok különféle zsizsikeket üvegben s amelyik üvegben a különböző gabona-félék keverve vannak, a zab még ma is sértetlen, míg a buza, árpa, rozs és kukorica már teljesen tönkre van téve.

Sőt azt tapasztaltam, hogy még a kukoricában is a puhanemű féleségeket (fehér magyar, lófogú) szivesebben keresi fel, mint a kemény (ciquantino, pignolletto) féleségeket.

Hogy télen nyugalomba vonul-e, nem egészen bizonyos, legalább egyes helyeken nem. Így malmokban, egyes iisztraktárakban folytonosan éberek maradnak. Nem lehetetlen, hogy a raktárakban a gabonagarmadák alján vagy belsejében szintén folytatja kártételét.

Jellemző tulajdonsága a magtári zsizsiknek az, hogy ha érintjük, lábát összehuzza s holtan teteti magát. Ezt azért említem meg, mert a védekezésnél igen fontos e tulajdonság ismerése.

A *rizs zsizsik* (*Calandra oryzae* L.). Olyan nagy mint a magtári zsizsik, szintén sötétbarnás fekete színű, a fiatalabbak veressébb barnák. A mellkasán sötétebb pontok vannak (a magtári-zsizsiknél apró vonalak). A fedőszárnyakon elől a vállnál és hátul a végén 2–2, így + világos folt van (1 kép c) d). Szárnyas repülni tud, ha a fedőszárnyát leveszszük, tűhegygyel kibonthatjuk alóla a hártás repülő szárnyat. Életmódja az eddigi megfigyelések szerint változik, az szerint, a milyen helyen él. Mert míg a forró égőv alatt (Ausztrália) úgy él, mint a borsó-zsizsikünk, már a szántóföldökön megtámadja a kukoricát (a búzát állítólag nem), addig az északi Egyesült Államokban, mint a közönséges magtári-zsizsik csak a beraktározott gabonát támadja meg, a szabadba nem.

A hozzánk behurcolt óriási mennyiségű zsizsikkel mi lessz, azt meg nem mondhatja még senki, de aligha igaza nem lessz Jablonowszkyknak, a ki a mi rendkívül meleg alföldünkre nézve nagyon is veszedelmesnek tartja.

Növeli a veszedelmet a mi igen gabonatermelésünk s az itt nevelkedett generációk talán alkalmazkodnak a mi viszonyainkhoz.

Azt mondja egy régi példabeszéd „*jobb félni, mint megijedni.*“

Vegyük a rosszabb eshetőséget s védekezzünk úgy, mintha már itt volna a veszedelem.

Többen figyelmeztettük annak idején a gazdaközönséget, hogy az amerikai kukoriczát ne használja vetésre, mert különösen egyes szállítmányok csiraképessége nagyon is kétséges. Ennek dacára biztos tudomásom van róla, hogy nagyon sok kigazda ezt használta vetőmagnak s így már a szántóföldre kihurcoltuk, csak az a kérdés megmarad-e ott, vagy a mi aránylag hideg telünk alatt elpusztul.

Ezekre a kérdésekre a jövő adja meg a feleletet, addig is a legfőbb teendőnk elkövetni mindent, hogy azokból a magtárakból, ahová az amerikai búzával behurcolták, lehetőleg kipszittsuk.

A zsizsik elleni védekezés nagyon gondos és pontos munkát kíván s másként védekezzünk a borsó-zsizsik ellen, mint az eddigiek ellen.

A borsó-zsizsik (*Bruchus pisorum* L.). Tojásdad alakú sötét hamvas-barna, itt ott bársonyfeketén foltozott bogár. Hátán fehér foltok (1 kép e, f) s a felső szárnyak alól ki-nyuló potroha végén jellegzetes fehér kereszt. Körülbelül 4.5–5 milliméter hosszú. Feje nem olyan megnyult, mit a magtári-zsizsiké úgy, hogy a gyakorlati gazda az alakja után itélve nem is tartaná zsizsiknek.

A borsó virágzásakor a nőstény petéit a gyöngye borsóhüvelyre rakja s a kikelt álca át-

Legnagyobb választék és legjutányosabb árban kapható.

Divatos **férfi ingek**, alsó-nadrágok, gallérok, kézelők és finom angol és francia zsebkendők.

Női len és **chiffon ingek**, bugyigók, szoknyák, hálós ingek és kabátok.

Fű és leányka fehérnemű minden nagyságban és minőségben állandó raktár.

Sárga Kristóf

fehérnemű, vászon és szőnyeg nagy raktára

Kolozsvártt, Deák Ferencz-u. 3.

1008

Matrac, paplan, pokróc, valamint mindenféle ágyhuzat szakszerűen készítve, olcsó árban található.

Minden fajtájú és nagyságú szalon, ebédlő és futószőnyeg, gyapjú és csipke függönyök.

Amerika önműködő ablak-roletták egyedüli főraktára.

furva a hüvelyt, a magba húzódik. A kis nyílás később benő, úgy hogy szabadszemmél később nem is látható. Melegebb vidékeken már az aratás idejére kifejlődik s a mag oldalán lyukat rág; hidegebb vidéken a maggal együtt a magtárba kerül s tavasszal ott buvik ki.

A kifejlődött bogarak a szabadban száraz helyeken (takéreg alatt) telelnek át, míg a magtárban levők az épület farészeinek repedéseiben húzódnak meg. Egyrésztük a magtárban sem hagyja el a magot s így jókor tavasszal a borsó vetése alkalmával a talajba kerül. Később a föld felszínére húzódik, várja a virágzás idejét. Ebben az időben a magtárban levők is kirepülnek.

Amint látható ennek egészen más az életmódja, mint a gabona-zsizsiknek s már a virágzás után a szántóföldön fertőzi, illetve megtámadja a termést.

A *lencse-zsizsik* (*Brukhus lentis*, L.). Az előbbinél valamivel kisebb 3—3.5 milliméter hosszú, barnás-fekete, világosabb foltokkal. Életmódja hasonló az előbbihez. t. i. már a virágzás idején a lencse hüvelyére rakja a petéit s a kikelt álcák a fejlődő magban maradnak a következő tavaszig.

Ide tartozik még a *bab zsizsik* (*Bruchus rufimanus*, Schönh.), melyet a gazda a lóbaból ismer (1 kép g, h). Ez 3.5—4 milliméter hosszú, valamivel karcsubb mint a borsó-zsizsik. A színe ugyanaz életmódja is hasonló, mert ez is a szántóföldön fertőzi a termést.

Az utóbb felsorolt három zsizsik-féle (borsó, lencse, bab), a mit a rövid leírásból látható már lényegesen különbözik a közönséges magtári-zsizsiktól, nemcsak az alak, hanem az életmód tekintetében is. Kártételük már a szántóföldön kezdődik s így a védekezés is más lesz, mint a magtár-zsizsiknél.

A fentiekben nagy vonásokban mutattam be az általánosabban ismert zsizsik-féléket s a következőkben a védekezésről fogok szólni.

Dr. Barna.

(Folytatjuk.)

Takarmányeltartási módok.

Irta: Br. Kemény József.

III.

Hátrányai a besavanyításnak, hogy igen sok tápanyag vész el. Pontosán, teljesen vízmentes gödrökben keresztül vitt besavanyításoknál, ahol tehát el nem vész semmi, az egyes tápanyagoknál a következőket tapasztalták:

1. A nitrogéntartalmu anyagok közül a tiszta protein egyrésze átváltozik nem proteinné. Kellner kimutatta, hogy a proteinok és a növényekben levő igazi amidok (Aparagin, Glutin) átváltozása egészen ammoniak képződésig mehet.

2. A nyers zsír semminemű változást nem szenved, se nem apad, se nem szaporodik. A vegyelemzések rendszeren több zsirt mutatnak ki a besavanyított takarmányokban,

de ez onnan van, hogy a tejsav, vajsav az analysisnél zsirnak lesz kimutatva.

3. A nyersrost az erjedés alatt meglehetősen veszteséget szenved és pedig nemcsak a cellulose, hanem a pentosan, innum, stb. is.

4. A nitrogénmentes vonatanyagokból képződnek az erjedésnél fellépő savak nagy része, úgy hogy az erjedésnél ezen anyagok nagyobb veszteségeket szenvednek, mint azt rendszeren kimutni szokás. Ezen veszteségekhez számíthatjuk még a nagyon nedvdús takarmányokból elvesző levét, a széleken történő megromlást is. Ezt a két utóbbi veszteséget azonban többé-kevésbé ki lehet kerülni.

Ha most összehasonlítjuk a savanyítást, a normalis időjárásnál való szárítással, úgy azt találjuk, hogy míg előbbinél a veszteséget 25% alá a praxisban lenyomni alig lehet, addig a szárításnál 15—20% az. Ezen két számból meg önként következik, hogy proteinben gazdag takarmányokat csak a vég-szükségben kell besavanyítani s csakis azon takarmányoknál rendszeresítendő, melyeket másképpen eltartani nem lehet vagy melyek szárításnál is szenvednének legalább akkora veszteséget, mint a savanyításnál. Igen természetes, hogy arra kell törekedni, hogy a veszteségeket minimumra redukáljuk. ennek feltételei: jó besavanyító gödör, nem túl nedves takarmány, erős taposás, a hőmérséklet alacsony tartásával, mit lehető keskeny, de mély és hosszú vermekkel érünk el, ily verem külfelülete több hőt tud kifelé leadni. Hogy a takarmány egyenletesen ülepedhessen s ne keletkezzenek hézagok, a verem oldalainak teljesen simáknak kell lenniök, az egész gödör lefelé kissé keskenyedjék, a szegletek pedig lekerekítendők. A mi a verem oldalainak anyagát illeti, úgy lehet az cementtel rakott és simított téglá, lehet kő szintén cementtel simítva, lehet pisze, lehet égetetlen téglá is, de cementtel simítva (Lord Walsingham Merton Hall.), lehet deszka s végén lehet csak földverem, hogy ez legkevesebb jó, az természetes, s csakis ideiglenes vermeknél ajánlható. Szokás a verem falait szalmával kibélelni, ennek, kivéve a földvermeket, értelme nincs, sőt tekintve, hogy a szalmában sok a levegő, káros is lehet, épp így van a szalmával való befedéssel is, ezek csak a penészképződést és rothadást idézik elő. Amerikában, hol legáltalánosabban használják a besavanyítást, földfeletti kerek silókat használnak részint fából léghatlanul építve, részint vasplehből, azt hiszem, ezek a legtökéletesebbek.

Tekintetbe veendő a takarmány nedvtartalma is. Kísérletek bizonyítják, hogy a nagyon nedvdús takarmányok szenvednek legnagyobb veszteséget. Märcker 15 igen pontosan keresztülvitt kísérletről számol be, cca 10% vizeztartalmu répaszelet lett besavanyítva s a súlyvesztés 14.7—62.1% között ingadozott, a szárazanyagvesztés pedig 138—56.9% között; átlagban tehát 37.5 és 34.9%, még számos ily nemű kísérlet történt, de ezek felszámolása igen messze vezetne, végeredmény az, hogy 80% nagyobb vizeztartalmu káros, s hogy egy bizonyos: legalacsonyabb vizeztartalom van, melynél a savanyítás legjobban sikerül, épp úgy bizonyos az is, hogy ezen vizeztartalom a különböző takarmányoknál különböző, de ma még ez a vizeztartalom optimuma, fájdalom ösmeretlen.

Olvastam és hallottam ajánlani azt, hogy

földvermekbe vizet kell eresztetni, még pedig akkor, mikor a verem már meg van töltve, azzal indokolják ezt az eljárást, hogy a víz a talajba szívárog s ezáltal a takarmányban „légüres tér“ képződik; ez azonban *absurdum*, mivel légüres tér nem képződik, hanem a takarmány elromlik. Egyedül a száraz és széjjel-tépett kórénál lehet a módjával való öntözést némileg ajánlani, ha ez nagyon száraz. Én két éve tépetem a szárt amerikai tépőgéppel, de soha nem öntöttem a kórét s mégis mindig jól megerjedt.

Egy másik követelmény a takarmány lehető erős letaposása. Tudva azt, hogy arra kell törekedni, hogy a levegő lehető teljesen kiszorítottassék, tehát az erős taposás magától értetődik; ha a verem megtelt, úgy még 80—120 cm. rakható fel, s azután a szükség szerint vagy azonnal, vagy egy két napi állás után leföldelendő, a leföldelés teljesen a melegedés mérvétől függ, s erre minden esetre találó szabályt felállítani nem lehet. Leföldelésre legjobb az agyagos föld. Hogy a föld ne piszkolja be a takarmányt, szalmát, fűrészpórt szokás a föld alá tenni, ennek haszna azonban igen kétséges, mivel sok levegőt tartalmaznak. A föld circa 1 méter magasan lesz rakva, de lehet kövekkel, homokos zsákokkal, fával, szóval bármivel préselni, ügyelve arra, hogy 1 méterre circa 10 q súly jöjjön. Hat-nyolc hét alatt rendszeren elkészül a takarmány annyira, hogy etethető. 1 köbméter veremnek F. Pirko szerint 850 kgr. takarmány felel meg, Postelt szerint 600—700 kgr. Sokat dicsérték egy időben az úgynevezett Goffart-féle eljárást, sőt voltak, kik azt állították, hogy ezen eljárással se savképződés se pedig veszteség nincs egybekötve, ez pedig nem igaz, mint ezt Wildt, Schulze és legpontosabban Cselkó tanár kimutatták.

A Goffart-féle eljárás, szó sincs róla. Igen jó, s az általa ajánlott takarmány szecskázása nagyon ajánlható, de az általa ajánlott gödör befedése rendes fedéllel felesleges és drágítja a savanyítást, úgy szintén a verem elliptikus alakja is. Felesleges, mivel drága az angolországban szokásos nehéz vasfedelek, melyekkel a vermet lefedik és egyúttal préselik is, ugyan ebből az okból felesleges J. Howard lég- és vízmentesen záró fedele.

Nagy lármát csaptak egy időben a Fry-féle eljárással, állítva, hogy itt is a savanyodás ki lesz kerülve s igen kis veszteség mellett édes takarmány készül és hogy az erjedési veszteségek azáltal, hogy a takarmány emészthetetlen részei emészthetővé válnak, kiegyenlítődnek. De ezen állítások sem bizonyultak igaznak. Az édes takarmányról tudjuk, hogy ezen bakterium 60°C. körül prosperál legjobban, s Fry pedig munkájában (Thesry and Trectice of Sweet Eusilage London 1885) azt írja, hogy 60—65°C.-ig kell a takarmány felmelegedjen; maga Fry vizsgált biborherét az ő módszere szerint édes takarmánynak készítve s rendszeren besavanyítva és azt találta hogy:

	Édes takarmány	Savanyu takarmány
illó savak	0.339%	1.704%
nem illó savak (tejsav)	1.93%	1.873%

tehát az „édes“ takarmány savtartalma egyenlő volt a „savanyu“ éval. Azon állítást pedig, hogy az emészthetetlen részek emészthetőkké vál-

— Minden gazdaságban nélkülözhetetlen eszközök —

az országszerte első helyen elismert kiténő szerkezetű és legolcsóbb

— „Eredeti Kalmár-rosták“ és heremagtisztító gépek. —

Elsőrendű hazai anyagból gyártunk ezidőszereint 16-féle nagyságban különböző szerkezetbe a gazda minden követelményének legjobban megfelelő általános terménytisztításához berendezett különleges gépeket, szelelő és magválasztó rostákat, kézi vagy hajtóerőre alkalmazva. — Ez évi újdonságainkról szíveskedjék ingyen árjegyzéket kérni. — Minden esetleges kérdésekre azonnal és díjtalanul válaszolunk. 1274

KALMÁR ZS. és TÁRSA különleges terménytisztító gépgyára Hódmező-Vásárhelyen.

Telefon 69. szám. — Nagy-Enyeden állami aranyéremmel kitüntetve. — Sürgőncim: Kalmár-rostagyár.

nak, megdöntötte a Rothamsteadi kísérleti állomást.

Igen elterjedt hiedelem, hogy jó a besavanyítandó takarmányt sóval behinteni, ez tévedés, mivel a só lassítja az erjedést. Szintúgy nincs értelme a salicyloidatnak sem. Értékes takarmányokat, korpát, darát, olajpogácsát, melleset belekeverni meg éppen példálás. Répaleveleknél azonban ajánlható 100 kgr. levélre 50 gr. iszapolt kréta behintése, ezáltal a savanyított levél hashajtó hatása gyengítettik s az oxalsav esetleges következményei is megszűnnek. Nagyobb adag kréta behintése káros lehet az emésztésre.

Hátra van még a földfeletti savanyítás, mely eljárás nálunk „zsombolyázás” és „tornai” kazal név alatt ismeretes. Ezen eljárás eléggé ősmertetes, s leggyakrabban ezen eljárások valamelyikét alkalmazzák. Előnye ezen eljárásnak, hogy a legolcsóbb, de viszont igen sok hátránya is van. Ugyanis az ember jó formán soha se tudja, mi lesz az összerakott takarmányból, mivel a takarmány viztartalma, a taposás mérve, a préselés méve szerint lehet: Közönséges savanyú takarmány 50°C alul
Ugynevezett zöld édes takarm. 50–60°C
„ barna „ 60–70°C
„ „ széna takarmány 60°C felül
„ elszenesedett „ 80°C

Veszteségek a gödörbe savanyított takarmányoknál ősmertettek kivül: a széleken circa 30–40 cm. elpenészedett részek, a préselés következtében kiszivárgó és elvesző nedv. Ezeket összevéve 30–40% körüli veszteséggel kell számolnunk kedvező körülmények között is, ha pedig nem kellő elővigyázattal és pontossággal lesz a földfeletti savanyítás keresztül vive, úgy a veszteség elérheti a 100% is (elszenesedés). Ezen eljárásnál a siker a kellő időbeni préseléstől függ, de ezt eltalálni igen nehéz, annál inkább, mivel egy és ugyanazon kazalba, a hőmérséklet különböző helyeken 20°C differenciát is mutathat. A préselés kezdetét veszi, mikor a kazal hőmérséklete 40–50°C. Préselni szokás földdel, kövekkel, van ezen kívül egy egész csomó szerkezet, melyek leírásába azonban nem bocsátkozom. Legjobb az azon szerkezetek, melyek önműködőleg préselnek, például súlyok felakasztásával, mivel ezeknél a préselés folytonos s egyforma és szükség szerint erősíthető. Bármilyen módon történik a préselés, szabály az, hogy minél szárazabb valamely takarmány, annál erősebben kell préselni. Legujabban Amerikában egyáltalában nem préselik a takarmányt. Amerikában leginkább vagy a csalamádét vagy pedig a tépett kórét szokás silozni, e célból aránylag keskeny, de magas tornyokat építenek s ebbe fuvatják bele a tépett szárt s az elért eredményekkel igen megvannak elégedve. Még csak a föld felett préselt takarmánnyal megejtett kísérletek eredményéről pár szót.

E. Wolff (Landw. Jahrbücher 1892.) préselt réti szénát vizsgált s azt találta, hogy circa ötven százaléka került az eredetileg összerakott takarmányból feletetésre. Etetési kísérletre ürüket használt, s a tulajdonképeni fehérje majdnem emészthetetlennek bizonyult, úgy hogy a nyers protein emészthetőségi százaléka 56-ról 27-re süllyedt. A nyerszir és rost emészthetősége nőtt, ellenben a nitrogénmentes vonatanyagoké apadt. Ezen vizsgálatból az tűnik ki, hogy nemcsak a takarmány mennyisége apadt, hanem emészthetősége is.

Ha a savanyítást rendszeresíteni akarjuk, úgy mindig jobb jó cementvermeket készíteni, vagy amerikai silókat, s csak szükségből a lkalmazni s zsombolyai, vagy tornai, vagy nem tudom miféle földfeletti eljárást, létezik

ma már vagy 40-féle elnevezés. Az egyes takarmány-féleségek savanyítására nem terjeszkedem ki, éppen csak egyre, mivel ebből nálunk nagyon sokat termelnek és bizony a termelés 70 százaléka el is vész, ez a kukoricaszár vagyis kóré. Amerikai kísérletek bebizonyították, hogy a tengeri szárnál nem a levelekben van a legtáplálóbb rész, hanem a szárnál, ez pedig a nálunk szokásos eltevési és etetési módnál teljesen elvész; pedig a kóréból készített takarmány értéke felér a közepes minőségű szénával. Magyarországon majdnem 5 millió holdon lesz tengeri termelve, ennek szártermése circa 100 millió mmázsa, ebből meg legalább 70 millió mmázsa teljesen elvész.

Igaz, hogy egészen másképpen kell kezelni a kórét, mint most szokásos, s ezt szándékozom ősmertetni, annyival inkább, mivel talán csak én kezelem két év óta így a kórémát, s mondhatom az eredménnyel igen meg vagyok elégedve. A levágott kórét lehetőleg azonnal erre szolgáló géppel széjjel kell tépetni, én eddig földfelett zsombolyáztattam a kórét, de ezt így teljesen megfelelőnek nem tartom, s éppen ezért egy amerikai mintájú silot tervezek, s jövőre valószínűleg fel is építek. A széjjeltépett kóréba viz hozzáadása nélkül is elég az erjedéshez szükséges nedveség, rendszeresen három napig rakatom a kazlat s ekkorra felmelegszik annyira, hogy be kell földelni; egyelőre csak 1/2 m. földdel ezt a szükséghez képest 1 m.-ig növelem. Hat hét alatt etethető, a széleken, mint a zsombolyázásnál rendszeren, egy 40 cm. körüli réteg penészes, a mi ezen belül van barnás színű, kellemes szagu tömeg, mit mindenféle marha szívesen eszik. Látható, hogy még ezen primitív eltevési móddal is nagy tömeg jó takarmányhoz jutok. Tépésre a MC. Cornick-féle tépő és fosztó gépet használom, de van ezen kívül egy egész sereg kisebb nagyobb tépőgép, mit Amerikából importálnak a Cornick és a Kühne gyárak, van hazai gyártmányu szerkezet is, az Ásványi-féle kosárbetét cséplőgépekbe, szóval minden gazda kaphat már gazdaságának megfelelő gépet s beszerzését igen ajánlhatom.

Eddig a mi európai nézetünk szerint tárgyaltam a besavanyítást, ezen nézetekkel homlokegyenest ellenkeznek az amerikai nézetek és pedig nemcsak a praxisban működő gazdák nézetei, hanem az igen számos kísérleti állomások egybehangzó jelentései is. Igaz, hogy ott egész más rendszeren alapuló besavanyító helységeket használnak. Amerikában igen nagy tejjgazdaságok vannak, kivált New Jersey, Pennsylvania, Wisconsin és California államokban, Miután Amerikában a kézimunka igen drága, ennek folytán répát a tehenészetek nem igen használnak, hanem kizárólag silo takarmányt.

Amerikában siloznak a tengerin kívül bükkönnyt, herét, lucernát, szóval olyan takarmányműveket is, melyeknek silozása a mi nézetünk szerint példálás. S hogy milyen mérvet ölt a silozás, látható abból, hogy az utolsó 10 év alatt mintegy 100.000 silo épült. Miután úgy látszik, hogy a silozott takarmányok kiváló minőségű silo rendszerükkel érik el, röviden ősmertetem ezek szerkezetét. Amerikai nézetek szerint egy jó silo szerkezeténél következő elvek veendőek figyelembe:

A silo oly anyagból készüljön, hogy az lehetőleg légmentes legyen.

A falak tökéletesen simák és függőlegesek legyenek.

Ha az anyag már egyszer kiejert és lehült, minden további lég behatolása elkerülhető legyen.

A siló megtöltése és kiürítése könnyű legyen, s technikai szempontból elég erős legyen a nagy nyomás elviselésére, Ezeknek a feltételeknek leginkább megfelelnek az 5–6 m. átmérőjű, 11–12 m. magas kerek silok.

Ilyen siló-takarmányok vizsgálásával az összes kísérleti állomások foglalkoztak, kivált a californiai, coloradói, new Jorssey, ohioi, vermonti és wisconsini állomások. A legnagyobb veszteséget, még pedig 16%, a wisconsini állomás mutatta ki 1891-ben, négyszögletes silóból vett takarmánynál, későbbi vizsgálatok ennél is jobb eredményt mutatnak fel, sőt már csak 3% veszteség is lett kimutatva, átlagban 10%-ot vesznek fel. (Thomas Shaw „Soiling Crops and the Silo” és F. W. Woll „A Book on Silage”). Ha tényleg így van ez a dolog, akkor a silozás jobb és olcsóbb eltarítási mód, mind a szárítás. A pennsylvániai kísérleti állomás által megejtett vizsgálatok a következő adatokat állapították meg.

1 acre = 0.7 k. holdon következő jól emészthető tápanyagot nyertek:

	Zöld takarmány Kgr.	Silo takarmány Kgr.	Szárított takarmány Kgr.
fehérje	114	106	91
szénhydrat	1.790	1.445	1.374
zsir	69	119	79
	1.973	1.660	1.535

Ez a kimutatás is a silozott takarmány javára szól.

Kérdés most, hol van az igazság? Nálunk átlagban 20–25% veszteséget vesznek fel jól sikerült vermelésnél, az amerikaiak az ő siló rendszerükkel 10 sőt 3%-ot mutatnak ki. Mi csak egyes nehezen szárítható, vagy másképpen el nem tehető takarmányokat vermelünk. Az amerikaiak vermelnek mindenféle takarmányt. Tejjgazdaságuk és állattenyésztésük óriásilag nő, míg a miénkél a számbeli szaporodás nagyon kis mérvű, az ő takarmányozásuk pedig, nagyrészt a silozott takarmányon alapul.

(Vége.)

Utmutatás a gyümölcsfák kártékony hernyóinak irtására.*)

Hogyan irtsuk a kártékony hernyók áttelelő alakjait?

Mint hogy már tudjuk, hogy gyümölcsfáink legkártékonyabb hernyói részint hernyófészkekben, részint, mint lepketojások telelnek ki és mert tudjuk továbbá, hogy azokat hol kell keresnünk: lássuk most, hogy hogyan pusztíthatjuk el azokat a legkönnyebben és a legalaposabban!

A hernyófészkeket — kicsit, nagyot egyaránt — egyszerűen leszedjük, még pedig azonnal, mielőtt a fa lombját lehullatta. E hernyózásra legalkalmasabb valamely őszi vagy téli verőfényes nap, föltéve, hogy a fák koronáját hó vagy zuzmara nem borítja. Alacsonyabb fáról e fészkeket kézzel is leszedhetjük, de magastörzsűeknél már az ugynevezett hernyozó ollót kell használnunk. Ezt a hernyozó ollót olyan hosszú, de könnyű rúdhhoz kell erősíteni, hogy azzal még a legmagasabb gyümölcsfa ághegyeit is elérhessük. A hol a rúd nem elég hosszú, pl. az igen öreg és igen magas fáknál, ott álló létrát is kell használni, hogy a hernyófészket ezen az uton közelíthessük meg. Maga a hernyozó olló úgy van készítve, hogy az mindig magától nyílik. Egyik ága zsinórral van megkötve: ha ezt a zsinort meghúzzuk, akkor az olló becsukódik

*) A magy. kir. miniszter gazdasági rovtani kiadványaiból.

Kolozsvári Takarékpénktár és Hitelbank R. t.

Teljesen befizetett alaptőkéje 1.200.000 korona.

Kolozsvárt, Mátyás-király-tér, 7. sz. saját házában.

Betétkeket előnyös feltételek mellett fogad el könyvecskékre, vagy folyószámlára és azokat felmondás nélkül fizeti vissza.

Váltókat olcsón számított le.

(1007.)

Előleget ad értékpapírokra és kézi zálogra

Jelzálogos kölcsönöket nyújt földbirtokokra és kolozsvári házakra. Törlesztés kölcsönöket közvetít a Hazai Takarékpénztár részére.

Árúraktárat (a pályaudvar mellett) olcsón kezelik a betárolt árukat és azokra előleget adnak. Ugyanott kölcsönzések is kaphatók.

Szőlők rigolozását gőzekével

70-80 cm. mélyen, jutányos árban elvállalja s a jövő évi munkára is előjegyzéseket már most elfogad

Timár János, Maros-Szent-Királyt.

1297

A gőzekével rigolozott s már részben beültetett területek megtekinthetők Alsó-Gáld, Krakkó, Czelná, Csombord szőlőhegyeiben.

és akkor az éle közé kerülő hernyófészkes ágajtást elvágja. Mihelyest a zsinort ujonnan eleresztjük, az olló ismét kinyillik. Így tehát a hernyófészkes ághegy leesik, néha a földre, de sokszor bizony megakad a fa koronájában s akkor le kell azt onnan külön venni. Hogy tehát a hernyózás ilyen akadékoskodással ne járjon, ujabban a hernyozó ollókat átfogó készülékkel szokták felszerelni, hogy az olló a levágott ághegyet azonnal az elvágás pillanatában megfogja és fogva tartsa addig, míg azt le nem tesszük oda, a hová magunk akarjuk. (Az ilyen hernyozó ollókat, akár régit, akár ágfogókat, kapni majdnem minden mag- és vaskereskedésben. Jó, ha abból mindenki legalább egyet megszerez. Kis gazdák pedig ketten-hárman közösen szerezhetnek meg egyet.)

A hernyozó ollóval tehát szedjük le mind a hernyófészkeket. A halomra gyűjtött fészkeket pedig azután — ha nem kell félnünk a tűz veszedelmétől — akár a kertben, akár a ház tűzhelyén égessük el.

A hernyózás alkalmával azonban ne csak a hernyófészkeket és a fán maradt egyéb száraz levöleteket szedessük le, hanem gyűjtessük össze a fán rajtamaradt és összeaszott minden gyümölcsöt is, mert abban is többrendbeli baj lakozik. Ezt az összeaszott gyümölcsöt is el kell tehát tüzelni.

Ugyancsak a hernyozó ollóval szedjük ám le a gyűrűs pille tojását is. Ezt első pillantásra nehéz ugyan észrevenni, de gondos szem megtalálja azt is s akkor le lehet azt is annyira szedni, hogy alig marad belőle valami a fán.

Ellenben a gyapjas pille tapló színű tojását egyszerűen lekaparjuk a fa törzséhez közel tartott valamely edénybe, vigyázván arra, hogy a lehulló tojás földre ne hulljon vagy egyébként szanaszét ne peregjen; mert a földre hullott tojásnak tavaszig legtöbbször semmi baja sem történik s akkor a hernyó minden baj nélkül kibújhatik belőle. Éppen úgy van a dolog a fa törzsén és egyebütt szétpergett többi tojással. Hogyha a lepketojásokat az összes gyümölcsfákról mind egy szálíg leszedtük, akkor azokat nyílt tűzön kell elégetni. Ha sok volna e tojásból, akkor az eltüzelés csak apránként történjék. Mert ha sokat tenénk belőle a tűzre, az fölrobbanna és szétvetné az összes petét s akkor a peték összedése újabb munkát adna nekünk. Éppen e veszedelmes robbanás miatt nem szabad a lepketojást sem a kályhában, sem a konyha tűzhelyén elégetni.

Ugyancsak a téli hernyózás alkalmával meg kell gondosan takarítani a fák törzsét is. Az elvéladozó kéreg, valamint a törzset borító moha és zuzmó alatt temérdek sok apró ellenség tanyázik, a mely mind a gyümölcsfát és annak termését bántja. Takarítsuk tehát ezt a felesleges kérget és hasonlóképen a mohát és zuzmot is le! És ha azt még ősz folyamán nem tettük, akkor okvet-

lenül a hernyózás alkalmával el kell távolítani a gyümölcsfák száraz ágait és száradó ághegyeit is. Hasonló gondunk legyen arra is, hogy a tavasz elején, de okvetlenül még a fák új fakadása előtt kitararítsuk a gyümölcsfák törzsének tövét s általában a gyümölcsfák alját is. Össze kell gereblyézni s el kell távolítani innen mind a lehullott lombot. Ez az eltávolítás azonban ne csak az legyen, hogy a száraz lombot és ágtörmeléket a kert valamely zugába hordatjuk s a nyáron át ott hagyjuk. Nem! Ezt ne tegyük, mert az semmivel sem volna jobb annál, mintha a lombot előbbi helyén, a fa alatt hagyjuk volna meg. Az összegyűjtött régi lombot, almot, legjobb ha kissé megszikkadt, mind tisztára eltüzelni, akkor biztosak lehetünk arról, hogy mindaz, ami benne rossz és vészthozó volt, valóban el is pusztult!

Ámdé ne higgyük, hogy a befejezett téli hernyóirtással letettük már mind a gondunkat. Az korántsem úgy van! Hiszen a „kis hernyófészkek“ közül, valamint a gyűrűs pille tojásgyűrűi közül is egyik-másik faj, maradhatott a fán! Ebből bizony a szép tavasz elején csupa életrevelő hernyó bujik ki. Ezt tehát csak utólag irthatjuk, még pedig akkor, a mikor április havában észrevesszük, hogy a gyümölcsfák egyik-másik ágán a levézet veszendő félben van és napról napra kevesbül. Az ilyen hernyók ágrészt legjobb azon melegében levágni s a hernyókat összetiporni még mielőtt azok szétmászának és nagyobb kárt tennének.

Ugyancsak ilyen rövidesen és hamarosan el kell banni a pókhálós hernyókkal is. Ezek első esztendőben rendszerint csak itt-ott, egyes szétszórt pókhálós fészkekben mutatkoznak; következő tavasszal számuk már növekedik, míg aztán harmadévre számuk már annyira megsaporodhatik, hogy e parányi hernyók hálója bevonhat egész gyümölcsfákat. Az ilyen pókhálós gyümölcsfa szután lombját rövid egy-két nap alatt teljesen elvesztheti, mert a hálóban tanyázó sok apró hernyó tisztára fölfalja azt. Ennek a kis pókhálós hernyónak pedig szintén csak úgy lehetünk urai, ha azt már akkor irtogatjuk, mikor még csak mutatkozófélben van.

Irtogassuk is ám a hernyókat szorgalmasan! Mert nem az a jó gyümölcskertész, ki sok gyümölcsfáján kevés gyümölcsöt termel, hanem az, aki kevés, de jól gondozott, és annak rendje és módja szerint ápolt, férgektől megóvott fáján sok szép termést tud fölmutatni.

És a jól ápolt néhány szilvafa bizony bizony többet ér a magára és férgekre hagyott ötven-hatvan holdas szilvás erdőnél.

(Vége.)

Gyümölcskivitel Angliába.

A német országos gazdasági egylet londoni gazdasági szakértője érdekes ujjmutatá-

sokkal szolgál az Angliába való gyümölcskivitelét illetően. A mi szempontunkból is a finomabb asztali gyümölcs (hibásan: táblagyümölcs) és a nehezebben eltartható eper- és málnafélék jönnek tekintetbe itt, mert a tengerentuli verseny ezeknél nem oly erős és mert az angol piacnak éppen ezekben a gyümölcsfélékben igen nagy a fölvető képessége. De a lehető legnagyobb nyomatékkal kell arra utalni, hogy csak a legjobb minőség, a leggondosabb szedés, ügyes szortírozás és megfelelő csomagolás nyerheti meg az angol piacot, melynek közönsége éppen ezek iránt nagyon igényes. Belebuknék az, aki oda egyenlőtlen, értéktelenebb gyümölcsöt akarna küldeni. Az első minőségű asztali gyümölcs ára két-háromszor akkora, mint a gyengébb minőségűé. Ha tehát a kedvező piactól nyereséget akarunk elérni, annak előfeltétele a kellő érettségi állapotban való gondos szedés és az ügyes szortírozás.

Az Angliában használatos csomagolási eszközök közül elsősorban a kerek, fedél nélküli kosarakat kell megemlíteni, melyeknek kidomborított fenekük van, hogy úgy legyenek egymásra állíthatók, hogy a tartalmuk össze ne zuzódjék. Fagyapot, vagy páfrány, két keresztben ráillesztett fűzfavesszővel tartva, szolgál fedőül. Lapos, négyszögletű kosarak fedővel is alkalmasak a finomabb gyümölcsök szállítására. Vannak aztán négyszögletes födeles kosarak 1 tucat mutatóba való legfinomabb alma, körte, vagy szilva küldésére. Nagy súlyt kell a szoros és mégis nyomás nélküli csomagolásra fektetni. Minél finomabb a gyümölcs, annál kisebb mennyiségben kerül szállításra. Nem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy a kosár, vagy láda kinyitásánál kellemes látvány táruljon a vevő elé. Ezen célra sellyempapíros papircsipke előnyösen használható. A kosár felső részét meg kell jegyezni, hogy felfordításnak elejét vegyék, ugyancsak a gyümölcs minőségét és a küldemény nettósúlyát is rá kell írni.

A gyümölcsüzlet legnagyobb nehézsége kétségtelenül az, hogy a gyümölcsöt előzetes ár kikötése nélkül valamely angol cégnek kell küldeni, a mely csak kevés előleget ad. Részletfizetés az eladás arányában történik, még pedig a sokszor tekintélyes összegek levonásával. Mindenesetre szükséges, hogy valamely megbízható tudakozó irodánál szerezzünk információt az illető cégről és az üzlet megkötésénél pontos megállapodásra jussunk a szállítási és fizetési feltételeket illetően. Ha pörösködésre kerül a sor, akkor már gyakran elvesz a kérdéses összeg. Nagyobb kötések eszközlése előtt ajánlatos egy ügyes szakembert Londonba képviselőül kiküldeni, aki minden részletre nézve kellő tájékozódást szerez előzetesen.

Eladó házhelyek!

Kolozsvár legszebb jövőjü, nagyon fejlődő városrészében, — az új színház közelében — az Erdélyi Gazdasági Egylet telkén, az Attila-utcában, még néhány jó fekvésű házhely eladó!

Csatornázás, Vizvezetékek, Villanyvilágítás!

Bővebb értesítés: naponta d. e. 11-1-ig és d. u. 4-6-ig az E. G. E. titkári irodájában Kolozsvárt, Petőfi-u. 7. sz. I. e. balra.

KISEBB SZAKKÖZLEMENYEK.

+ **Hogyan védekezzünk kútaq bafagyása ellen.** Hogy szivattyus kútaqnál a vízoszlop bele ne fagyjon, furassuk meg a csövet 1 méter mélységben a kávájától, hogy a víz belőle kifolyhasson és a vízoszlop magassága állandóan alacsonyabb legyen a kávánál. Szivattyuzás alkalmával a furt lyukat egy facsappal bedugjuk. Ily eljárás mellett mindenestre többet kell szivattyúzni mig vizet kapunk, de a víz nem fagy be a csőbe soha. Tavasszal aztán a befurt lyukba állandóan beverjük a facsapot, amelyet a legközelebbi télen megint használatba veszünk. (*Landwirtsch. Bl. f. Sieboul.*)

+ **Hogyan célszerű a hasas teheneq tejét elapasztani.** Nagyon hibás dolog, a tehenet egész az ellésig fejni, mert ez nagy mértékben zavarja a borju fejlődését, gyengíti a tehenet és apasztja a tejbőséget az ellés után. A tejapadás 2—3 hónappal az ellés előtt rendszeren magától beáll, de jól táplált teheneqnél ez nem áll be mindig, ily esetekben azután mesterségesen be kell szüntetni a tej kiválasztást, de nem azáltal, hogy a teheneket csak félig fejjük, hanem mindinkább meghosszabbítjuk a fejés idejét. 10—12 héttel az ellés előtt (ha eddig 3-szor fejtünk) csak kétszer fejjük, 8 nap mulva már csak egyszer és a mint a tejbőség azután tetemesen apadt, csak 36 óránként, végre már csak 48 óránként fejjük. Ily eljárás mellett a tejmirigyek munkáját lassan szüneteltetjük. Szem előtt kell azonban mindig tartani, hogy a tögyet mindenkor jól ki kell fejni. (*Landwirtsch. Zeitung.*)

+ **Karók telítése.** A szőlő- és más kerti karók tartóssá tételére nem elég magában a földbe kerülő végnek megszenesítése, valamint nem elégít ki csupán a kátrányozás sem, de elérhetjük a hozzá fűzött várakozásunk eredményét akkor, ha a megszenesítés után még azon melegében kátránnyal jól beitatjuk azt, nevezetesen pedig akkor, ha e műveletet a karónak feljebb érő részére is kiterjesztjük.

VEGYES KÖZLEMENYEK.

Felhívás a gazdaközönséghez

— a bukaresti kiállításon való részvétel tárgyában. —

A szomszéd Románia f. évi június 1-én kezdődőleg *Bukarestben* nagyobbszabású **mezőgazdasági-, ipari- és közművelődési kiállítást**

rendez, melynek keretében *magyar osztály* is szerveztetik.

Vetőmagvakkal, gyümölcs és szőlőajtványokkal, különféle dugványokkal és állatainkkal — igen élénk és nagy üzleteket csinálhatunk, e kiállítás révén, szomszédainknál.

Ez indította arra az Erdélyi Gazdasági együletet, hogy e kezdeményezéssel érdemlegesen foglalkozva, — amennyiben a gazdaközönség érdeklődése megfelelő leendő — s z erdélyi hazarész mezőgazdaságának kollektív bemutatására vállalkozzék és hogy a kiállítás alkalmával

Bukarestbe egy gazda tanulmánykirándulást szervezzen.

A *kiállításon* részt lehet venni a következő tárgyakkal: Búza, rozs, árpa, zab, tengeri, lóhere, lucerna, paszuly, lencse, borsó, olaj és gyári növény — *vetőmagvakkal*; gyümölcs és szőlő ojtványokkal; szarvasmarha, sertés és baromfiival stb. Helydíj — a területhez képest — 20—100 korona között variál.

A *tanulmánykirándulás* költsége személyenkint körülbelül 100—150 koronát fog kitenni.

Erről és minden egyéb részletkérdésről a részvétel mértékéről való tájékozásunk után fogunk teljes felvilágosítást adhatni.

Felkérjük tehát mindazon erdélyrészi gazdatársainkat, akik a kiállítás magyar osztályában (és esetleg tanulmány kirándulásban) résztvenni óhajtanak, hogy ebbeli elhatározásukat velünk — még ennek a hónapnak a folyamán — tudatni sziveskedjenek.

Kolozsvárt, 1906. január hó 15-én.

*Az Erdélyi Gazdasági Egyület
Elnöksége.*

*

— **Gazdasági előadások és házipari tanfolyamok a telepes községekben.** A m. kir. telepítési felügyelőség felhívására az Erd. Gazd. Egyület titkári hivatala Kolozsmegye 5 telepes községében ugymint: Felső-Detrehemben, Maros-Ludason, Nagy-Sármáson, Koloskarán és Fehéregyházán házipari — nevezetesen kosárfonó tanfolyamokat szervez és népies előadásokat tartat — részben gazdasági szaktanárok, részben gyakorlott községbeli előadók által. A tanfolyamok 4 héten át tartanak és ezalatt községenként összesen 10—10 előadás van — többnyire a gazdálkodás *gyakorlati fogásairól* — tervbe véve.

— **Egyéves méncsikók vásárlása.** A m. kir. földm. miniszter felhívást bocsájtott ki mindazon tenyésztőkhöz, kiknek birtokában legalább is négy jó származású, erős csontú, szabályos testalkatú, saját nevelésű egy éves méncsikó van s azokat az államuk eladni kívánják, hogy ebbeli szándékukat a hely és utolsó posta, a hol a csikók állanak, valamint a csikók származása, magassága, színe és ára megjelölésével a m. kir. földmívelésügyi miniszteriumhoz benyújtandó egy koronás bélyeggel ellátott, írásbeli nyilatkozatban legkésőbb f. évi február hó 1-ig jelentsék be.

— **Kosárfonó-szövetkezeti közgyűlés.** A Válaszúti Kosárfonó-szövetkezet, mely 1903-ean alakult meg, mul' hó 26-án tartotta meg második közgyűlését Bánffy Albert báró elnöke alatt, Gruner Károly igazgató-alelnök, Nagy Endre ügyvezető, Cséser Lajos m. kir. gazdasági szaktanár, Éber Ernő, az Erdélyi Gazdasági Egyület képviselője és kisgazda-szövetkezeti tag részvételével. Az előterjesztett mult évi jelentésből kitűnik, hogy a szövetkezet az 1904. évben több mint 1200 korona munkát végeztetett tagjaival és így azokat a téli hónapokban megfelelő keresethez juttatta. A szövetkezet mindenféle gazdasági és keres-

kedelmi, szőlő-, gyümölcs- és baromfi szállító kocsarakat, továbbá diszkosár árukat készít, piacra és rendelésre. A szövetkezet vagyoni állása is teljesen kielégítő, a mennyiben már most, működése második évében is, közel 3000 korona tőkéje van. A jövő évi munkaterv a finom disztárgyak készítésében való továbbképzés és a készült áruk értékesítő piacának biztosítására vonatkozó intézkedéseket öleli föl. A közgyűlés a bejelentéseket egyhangulag tudomásul vette s az elnökségnek és ügyvezetőségnek, továbbá Véniss Gyula gazdasági szaktanárnak a szövetkezet érdekében való üdvös működéséért jegyzőkönyvi köszönetet szavazott.

— **Uj orvosság a szájq- és körömfájás ellen.** Ungay János margitai uradalmi ispán szabadalmat nyert egy szájq- és körömfájás elleni szer előállítási eljárására. A szernek lényege az, hogy bort kékkővel, timsóval, apró-bojtorjánál, farkasalmával és fagyalfalevéllal főzzük össze és azt alkalmazzuk.

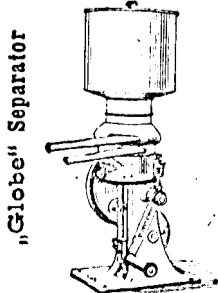
— **Tenyészlovak szállítási díja.** A vasutak közös megállapodása folytán a teherárúként feladott tenyészlovak vasuti szállításánál valamennyi magyar-osztrák és bosznia-hercegovinai vasuton legközelebbi új díjszabás lép életbe. És pedig egy ló szállítása kilométerenként 10 fillér, két lóé pedig (egy kocsibarakva) kilométerenként 12 fillér.

— **Uj mintagazdaság.** A földmívelésügyi miniszterium Háromszék vármegye Ilyefalva községének határában Zöld Lajos birtoának népies mintagazdasággá alakítását engedélyezte s annak közvetlen felügyeletével a székelyföldi kirendeltség Háromszék vármegyei helyi megbízottját bizta meg.

— **Sepsiszentgyörgy-földvári vasut.** A Székely Társaságok szövetségének főirata azt kérelmezte a kereskedelemügyi kormánytól, miszerint a nagy fontosságú Sepsiszentgyörgy-földvári vasutvonalat sürgősen építtesse ki. A miniszter most érkezett leiratában azt adja válaszul, hogy bár figyelemmel és jóakarattal kíséri a székelység érdekében munkáló társaság működését, s székelység ipari és közgazdasági előhaladását őszintén óhajtja, a földvár—sepsiszentgyörgyi vasutvonal kiépítését a jelenlegi politikai viszonyok miatt egyfelől, s másfelől a székely körvasutak kiépítésére szolgáló fedezet ki lévén már merítve, ezuttal nem teljesítheti. Elég kár!

— **Préselt nyalósó.** Ismeretes, hogy az állati szervezetnek a csontok tökéletes fejlődése céljából a són kívül mészre is van szüksége. Ebből kiindulva, egy magyar ember most olyan eljárásra kért szabadalmat, melynek segítségével meszet tartalmazó marhasót állíthatunk elő, melynél a meszet egyben a só denaturálására is szolgál és esetleg mint kötőanyagként is felhasználható. Az eljárás lényege abban áll, hogy az őrölt sóhulladékot, vagy aljas sepredék sokat mészoxidokkal, illetve mészhidráttal keverjük, illetve ezekkel denaturáljuk. Ha ezen keverékből a barom számára nyalósót akarunk előállítani, akkor azt vízzel megnedvesítjük és tetszés szerinti módon bármily alakú formákba sajtoljuk és keményedni hagyjuk.

— **Selyemtermelés Erdélyben.** A tordai járás főszolgabírája, Erdélyi Elemér, összeírta a járása községeiben lévő eperfákat és Beze rédi Pál miniszteri biztossal érintkezésbe lépve, a tavasszal már meg tudja tenni az első lépést abban az irányban, hogy a járásban a selyemtermelés fellendüljön. Az ő felhívása folytán Szederjesy János temesvári selyemte-

Teljes tejszövetkezeti berendezéseket

Első magyar tejjgazdasági gép- és eszközgyár Fuchs és Schlichter,

Különlegesség: „Svéd Globe Separator“

1660

Árjegyzékek, költségvetések, tervek ingyen és bérmentve.

kézicrő- és turbina-hajtásra, ugyszintén mindennemű tejgazdasági gépeket és eszközöket tejszállításhoz, vaj- és sajtgyártáshoz legelőnyösebben szállít az

BUDAPEST, VI.,
Jász utca 7.

nyésztési felügyelő népszerűsítő előadásokat fog tartani az aranyosszéki községekben. Május hó folyamán pedig két szakértő munkás jön a járásba és a peték kiosztása után azoknak kezelésére oktatja ki a népet, a jövő év folyamán pedig selyembeváltó-hivatalt állítanak fel Gyéresen s ha majdan az elvetett eszme megerősödik, kilátás van reá, hogy az Erdélybe tervezett selyemfonó-gyárat ebben a községben állítják fel.

— **Katonai lóvásárlás.** A közös hadügy-miniszter sulyt helyez arra, hogy a katonai célra alkalmas hároméves csikókat közvetlenül a tenyésztőtől szerezzék a lóvató-bizottságok. Ez okból felkéri a gazdákat, hogy jelentsék be azokat az eladó csikókat, amelyek a jövő év tavaszán lesznek három évesek. Legalább 157 centiméter magasnak kell lenni a háts lónál megkívántató jó véru, termetű s korrekt járásúnak. A lóvató-bizottságok a bejelentések alapján a gazdasági egyesületekkel karöltve fogják kijelölni azokat a helyeket, ahol annak idején a lovakat elő kell vezetni. A lóvató-bizottságok az alkalmas lovat nyomban készpénzben megveszik és pedig darabonként 500—600 koronáért.

— **Bikavásár Désen.** A Szolnok-Doboka-vármegyei Gazd. Egyesület február hó 26-án (a dési országos vásár előtti hétfőn) rendezi Désen XVI. bikakiállítását és vásárját. Bemutathatók 1—2 éves magyar fajtájú bikák. A felhajtásáról és látogatottságáról hirneves kiállítás és vásár programjáról a fenti gazdasági egyesület titkári hivatala Désen ad felvilágosítást.

— **Az udvarhelymegyei erdőbirtokosok mozgalma.** Az erdőtörvény szigorú keresztülvitele miatt különösen sok a panasz a Székelyföldön, ahol csaknem az összes erdőségek talaját feltétlen erdőtalajnak minősítették s mint ilyen erdészeti kezelés alá vették, úgy, hogy az illető birtokosok nem használhatják azokat annak, aminek az állattenyésztés napról-napra való fejlődésével sokkal inkább hasznosítható: legelőnek és kaszálónak. Az udvarhelymegyei gazdák a helyzet orvoslása végett most kérni fogják a földmivélségi minisztert, hogy a nem feltétlen erdőtalajú véderdőket bocsássa ki az erdészeti kezelés alól s engedje, mint legelőerdőket, legelőket, kaszálókat és szántókat a birtokosok szabad gazdálkodásába. Kérlik továbbá, hogy egyes kijelölendő véderdőkben is engedjék meg a szabad legeltetést s a galylyak elhordását; az erdőtisztek ne legyenek jövőben az erdőgazdák rideg ellenőrei, hanem jóakaratu tanácsadói s végül az erdészeti bizottságokban jövőre az erdőbirtokosok is képviselve legyenek. A fentebb elősorolt kivanságok megvitatása s megfelelő érvényrejuttatásának megbeszélése végett az udvarhelymegyei erdőgazdák e hó 30-án Székelyudvarhelyt értekezletet tartanak.

A LAPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLETT:

Felelős szerkesztő és kiadó:

TOKAJI LÁSZLÓ.

Segédszerkesztő:

ÉBER ERNŐ.

„Grand Prix“ (a legnagyobb kitüntetés)
a saint-louis-i világkiállításon.

Alfa Separator R. J.

Iroda és gyár: Budapest, VI., Lomb-utca 11.

Tejgazdasági Gépgyár.

— **Megvételre vagy haszonbérbevétele** keresek 500—1000 holdig való jó birtokot vasut-hoz közel. ajánlatokat kérem a kiadóhivatalhoz intézni. 1605

A Magyar Jelzálog-Hitelbank

Képviselősege

Kolozsvárt, Jókai-utca 2-ik szám alatt
(gr. Rhédey-ház, I. em.)

— Az intézet alaptőkéje 40 millió korona. —
ZÁLOGLEVÉLKÖLCSÖNÖKET

nyujt földbirtokra és nagyobb városokban fekvő házakra, — a mennyiben a pénzvizonyok változtatást nem követelnek — 4%-os záloglevelekben a következő feltételek mellett:

15 évi törlesztésre	9.20%
20 évi törlesztésre	7.60 »
25 évi törlesztésre	6.70 »
30 évi törlesztésre	6.10 »
35 évi törlesztésre	5.65 »
40 évi törlesztésre	5.35 »
42 ¹ / ₂ évi törlesztésre	5.25 »
45 évi törlesztésre	5.10 »
50 évi törlesztésre	4.90 »
65 évi törlesztésre	4.60 »

Kölcsönök 4¹/₂%-os záloglevelekben is kaphatók ezekhez viszonyított magasabb annuitás és kedvezőbb leszámítolás mellett.

A fennebbi részletekben úgy a kamatok és kezelési, mint a tőketörlesztési hányad is befoglaltatik.

A jelzálogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok értékére és a megszavazandó kölcsön összegére nézve az „Erdélyi Gazdasági Egylet“ bizalmi férfiai adnak véleményyt.

WOHANKA
MOTOR és
LOKOMOBIL!
LEGOLCSÓBB és
LEGMEGBIZHATÓBB
ÜZEM
1¹/₂-3 fillér
ORA-LOERONKENT
MINDEN
PENZÜGYORI
ELLENÖRZÉS és
ENGEDÉLY NÉLKÜL
WOHANKA és TÁRSA BUDAPEST
VÁZLIKORUT 76
HELLER MŰR BPEST

Fischer's
mindennemű nyomtatványhoz
szép estétű kivitelben
pontosan és olcsón
Fischer's
Budapest
VIII. Vas-utca 7. szám
Világkiállításoknál és pontosan
eszközöknek

1011

Keresek megvételre egy 4-es vagy 6-os garnitúra cséplőgépet. Ajánlatokat kérek TATÁR GERGELY Harasztos (Torda-Aranyos-megye)

100 drb fehér tiszta faj mangalicza malacz

páronként 100—120 kilós,
20 drb tenyésztésre alkalmas
egy éves mangalicza eladó.

Értekezhetni Báró INCZÉDY
SAMUVAL Kaczkón.

1665

Szállít tejgazdasági eszközöket és gépeket!
Jehenezetek, tejgazdasági telepek, tejszövetkezetek berendezése!

Mindig friss sajtoltó por és folyékony oltó!

Több mint 600 első díj!!!

Évi gyártás kb. 80,000 Alfa separator.

Arjegyzékkel, költségvetéssel, utbaigazítással
készséggel szolgálunk.

Értesítés.

Van szerencsém a n. é. közönség tudomására hozni, hogy a kedvező feltételű kölcsönnyújtása és előzékeny eljárása révén kitűnő hírnevű

„Nagyszebeni földhitelintézet“

részéről

Kolozs és több szomszédos megye területére
ingatlan jelzálog kölcsönök
„Kizárólagos ügynökségével“

bizattam meg.

Ebbeli működésomban legkedvesebb kötelességem, hogy a bizalomteljesen hozzám forduló feleknek a lehetőség gyors és költséget kímélő eljárásal szolgálatára legyek.

Bárminemű felvilágosítással, útbaigazítással készségesen díjmentesen szolgálok.

Különös előnye eljárásomnak, hogy minden kölcsönvevő bármily elhanyagolt birtok- és teher viszonyai véglegesen rendeztetnek.

Egyidejűleg óva intem a n. é. közönséget akár helybeli — akár budapesti — vagy vidéki pénzközvetítő csábító hirdetéseknek vagy „szaladó ügynököknek“, — amelyek ilyenmő jelzálogkölcsönt pénzintézetek közvetlen megbízását nem igazolják — fel nem űlni, mert ezek eljárása teljesen megbízhatatlan, időt vesztő és minden esetben akár eredményes — akár nem terhesen költséges.

Teljes tisztelettel

1243

Erdélyi erdő-faanyag és bányaugynökség.
Gombos Benő Kolozsvár, malom-u. 16. sz.

„Ugyanott discret és legmegbízhatóbb módon bér- és magánházak, építési telkek, földbirtokok eladása és vétele a legkedvezőbb feltételekkel, valamint birtokbérletek lebonyolításnak.“

NÉPBANK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG KOLozSVÁRTT

Deák Ferenc-utca (ezelőtt: Belközép-utca) 37. sz. alatt
Korbuly-ház) olcsó jelzálog és váltókölcsönöket nyújt és
BETÉTRE 5 SZÁZALÉK KAMATOT AD

Már 25 éve küldöm szét

az 1900. évi

párisi világkiállításon

Grand Prix-vel

— kitüntetett —

Eredeti Hanna

Vető árpámat.

Czimem:

Vodicka F.

földbirtokos

Smrztiz, (Hanna)

Morvaország.

Minták ingyen és bérmentve!

1658

Eladók

Harcón, gazdaság felosztása miatt kitűnő óeres szekerek, szánok, ekék, rosták s egyéb gazdasági felszerelések.

— Megtekinthetők: —

H A R C Ó N,
Marosvásárhelytől 9 kilométerre.

Felvilágosítással szolgál:

Patnobány Miklós,

1657

Marosvásárhelyt.

Az elmúlt rendkívüli száraz nyár folyamán ismét a

Küküllőmenti

Első szőlőültvénytelep

(Tulajdonos: GASPARI FRIGYES MEDGYES, 135. N. Küküllőmegye) volt az egyedüli az egész országban, mely oltványait óriási mennyiségű, naponta 5 millió liternyi vízzel öntözte, s ennek folytán az egyedüli szőlőtelep, amely ez évben is valóban szép és minden tekintetben kifogástalan minőségű szőlőültvényeket szállít. Képes árjegyzék számos elismerő levéllel ingyen és bérmentve. 1639

Egyedüli FERLACHI gyártmány,

mely a bel- és külföldi gyártmányok közti versenyen a legelső díjat nyerte el. — Aranyérem Páris 1900. — 46 remekelés.

Ogris Márcus

1823

fegyvergyár és (prácios) puskaműves

FERLACH (KARINTHIA) szállít elsőrangú bármily rendszerű vadász- és czéllövő-fegyvereket legjobb és legpontosabb kivitelben Különlegesség nagyon könnyű DRILLING-fegyverekben. Súlyuk 2-8 — kilogramm.

Forradalom!!!

Legujabb Legujabb

A vadászvilág technikai terén való orvoslásra a TAMBOUR-féle kettős hatású önműködő biztosító és ellenbiztosító szabadsalom a bármily rendszerű fegyvereknek rögtönai lökészenléte ad és egyszetsmind absolute biztosítást véletlen elsülés ellen.

A töltött fegyver felhúzott kakasokkal, beállított rögtönzővel bármily helyzetben, csak a Tambour szabadsalom által van minden veszély elhárítva, minden fegyver veszélytelen lesz mint egy sétabot.

Kérjen kimerítő prospektust ingyen és bérmentve. Levelezés magyar! Levelezés magyar

A legjobb minőségű juta- és len-

Zsák

bármily méretben a vizhatlan kazal-, gép- és szokér-

PONYVA

bármily méretben a legolcsóbb gyári árban

kapható 1451

Marha-Mérlegek! Erős vaskorlással 1500 kilogramm horderőre tolosulylyal vagy súlyokkal mérésre berendezve a legjobb és a legerősebb szerkezettel!

Szekér-Hid-Mérlegek! Kocsik, szekerek és állatok mérlegelésére! 4000 vagy 3000 kilogramm horderőre 4 méter hosszú, 2 méter széles, tolosulylyal erős és szolid kivitelben.

Raktári-Mérlegek! Mindenféle rendszerű, erős és pontos kivitelben minden mérleg törvényesen hitelesítve 3 évi jótállás és jókarbantartás mellett.

Dénes Manó

gazdasági szekér-hidmérleg és marha-mérleg gyáros

Budapest.

1610

Gyártelep:

VII., Dohány-utca 57.

Iroda és raktár:

VII., Dohány-utca 78.

Ötvös-borok.

Minden mennyiség és minőségben egyedül kaphatók

Ötvös Dánielné

bornagykereskedő pinczejéből

Telefon 511. Kolozsvár. Telefon 511.

Vezérképviselője: A Münchener Pechor és a Pilsener I., Részvény Kőbányai Polgári és Temesvári gyártelep sörfőzdéknek.

Udvari Szállítója:

Ő Felsége a magyar királynak és osztrák császárnak.

Ő Felsége a német császárnak és porosz királynak.

1498

Gazdasági kereskedelmi és iparbank Részvény-Társaság

BUDAPESTEN, ERZSÉBET-KÖRÚT 35.

Telefon 149 Postatakpztri Cheque számla: 15603

Cheque számla: a Magy. Ieszáml. és pénzváltó-banknál

BANKOSZTÁLYA

utján törlesztéses jelzálogkölcsönt fölbirtokokra, továbbá városi bérházakra legegényesebb feltételek mellett és leggyorsabban bonyolítja az érték legmagasabb arányáig. Megkeresésnél beküldendő a telegkönyvi kivonat és kataszteri birtokiv.

VÁLTÓ-

kölcsönt gazdáknak, birtokosoknak, gazdatiszteknek,

KÖLCSÖNT

sorsjegyekre, értékpapírokra és vidéki takarékpénztári részvényekre a legelőnyösebb módon eszközöl.

Árjegyzék, költségvetés és szakszerű felvilágosítás ingyen.

Gazdasági egyesületeknek, valamint közösi szövetkezeteknek tömeges megrendelésnél rendkívül kedvezményes árak és feltételek.

GÉPOSZTÁLYA

utján szállít csakis elsőrendű gyártmányban legkedvezőbb fizetési feltételek mellett:

Gazdasági gépeket, Gőzcsepítő-készleteket, Tolókerék-rendszerű vetőgépeket, Egyetemes acél-ekéket, Gazdasági malomberendezéseket, Tejgazdasági gépeket, Fűrészyári berendezéseket, Szecskavágókat, Répavágókat, Morzsolókat, Darálókat stb.

1461

Tejgazdasági, baromfitenyésztés-gépek és eszközök, tejtelepek, czukor-, szesz- és keményítő-gyárak berendezése. Műtrágya, erőtakarmányok, Derbymelasse, zsák, ponyva stb. stb.

vasuti kocsik és asztalgok takarására, mérscélt kölcsönij mellett.

Egyszer használt zsákok liszt, korpa, tengeri, faszén töltésére állandóan olcsó árak mellett kaphatók.

FISCHER J.

ponyva- és zsákárházában BUDAPEST, V., Nádor-u. 31-33.

KÖLCSÖN-PONYVÁK

Mühle Vilmos

cs. és kir. udvari szállító

Temesvár.

Nagybani tenyészetek kivitelre!

Mag és növény, rózsák, fák és tűlevelűek, Fa és sövénycsemeték — — — — — ből — — — — —

A legjobb magvak és virághagymákat. A legszebb növényeket, rózsákat és divatvirágokat.

A legnemesebb gyümölcs-, dísz- — — — — — és sorfákat — — — — —

(62 hold területű faiskolák.)

Mindent saját nagytenyészetéből. Postakötegek magvakkal 5 korona felül bérmentve MÜHLE új „Tanácsadója“ vevőknek ingyen. — Pompás főárjegyzék vevőknek ki- — — — — — vánatra. — — — — —

1664

AGRARIA erőtakarmánygyár részv. társ.

BUDAPEST, V, Báthory-utca 5.

Giro-számla a Magyar Általános Hitelbanknál és Osztrák-Magyar Banknál. Postatakarékpénztári clearing- és cheque-számla 11752. szám.

Sürgőnycim: Erőtelefon Budapest. TELEFON (Interurban) 75-94—75-95.

Ajánlja „AGRARIA“ védjegyzett kitünő minőségű, saját gépzuzemével gyártott

erőtakarmányát.

Az áru kapható vasúthoz szállítva 50 kilogramos zsákokban, védjeggyel ellátva.

A GYÁRTÁS:

Kühne Gyula dr., a halli gazdasági egyetem igazgatójának módszerei szerint történik. A takarmányhoz szükséges összes nyersanyagot: mint buzakorpát, malátacsirát, repce-, napraforgó-, lenmag- és tökmagpogácsát elsőrendű és kizárólag magyar gyárakból szerezzük be. A cukorszörpöt szintén csakis elsőrendű és kizárólag magyar, úgymint: a szerenci, mezőhegyesi, kaposvári és botfalvi cukorgyáraktól vásároljuk.

GYÁRTMÁNYAINK:

- „Agraria“ A) lőtakarmányozásra dús zúzott zab tartalommal.
- „Agraria“ B) göblyhizlálásra dús repepogácsa tartalommal.
- „Agraria“ C) tehenészetekhez dús malátacsira tartalommal. 1650 l.
- „Agraria“ D) sertéshizlálásra dús árpadara tartalommal.
- „Agraria“ E) juhtakarmány dús cukorrépaszelet tartalommal.

Állandó vevőkörzésünk a magy. kir. földmívelésügyi és a vallás- és közoktatásügyi minisztérium uradalmi. Az ország legelső uradalmaitól elismerő okmányok állanak rendelkezésünkre, melyek bárki által megtekinthetők központi irodánkban. Gyárunk a veszprémi országos gazdasági kiállításon részt vett és gyártmányaink elismerő oklevéllel lettek kitüntetve.

Az áru mindig friss minőségben kapható a legjutányosabb napi áron.

Próbára ingyen. Helyesen gondolkozó csak Ausztria-Hungária költőgépet

1663

vesz.

Részletfizetés.

Zahner Henrik főtanító „Silesia“ szárnyasudvarában, Brandorf, Osztr.-Sziléziában, költőgépeimmel az eredmény 120 tojással: I-ső költés 95%, II-ik 97%, III-ik 96%, IV-ik 97%, V-ik 95%, VI-iknél pedig 97% tyúk, kacsá és csirke.

ÁRJEGYZÉK INGYEN ÉS BÉRMENTVE.

Elismerőlevél több cs. és kir. főerdészmeisteri hivataltól, számos hercegi és grófi jószágkezelősegtől.

G. MÜCKE, Reisenberg bei Wien.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

BUDAPEST, VIII. Baross-utca 10. II. em. Alakult 1900.

Biztosítéki alap:

Alapítványok:	Korm. hozzáj. elemi ágazatban	400.000.— K.
	Alapítók	1.278.240.— "
	élet	200.000.— "
Tartalékok		453.436.11 "
	Összesen:	2.333.676.11 K.
1901. évi fölösleg		90.349.— K.
1902. " " "		59.782.36 "
1903. " " "		109.331.73 "
1904. " " "		72.438.23 "

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, úgyszintén az ember életére különféle módozatok szerint.

Az üzlet eredményben a biztosított tagok díj arányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfeleslegből úgy a tűz, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4%-os díjvisszatérítést kaptak.

Az 1902. évi üzlet feleslege közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett. 1903. évben jégkár ellen biztosítottak 4%-os díjvisszatérítést kaptak. 1904. évben a jégkár ellen biztosítottak 2%-os díjvisszatérítésben részesülnek.

Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomatványnyal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál.

1013

az igazgatóság.

Url Rezső

sertéshizományos

BUDAPEST,

VIII., Berkocsis-utca 12.

Sertéseket

sovány és hizott állapotban a legmagasabb napi áron értékesít.

1534.

Mindennemű, vízben oldható és szavatolt beltartalmú műtrágyafélék, úgymint: csontliszt és ásványi szuperfoszfátok, valamint a tavaszi vetések trágyázására alkalmas különböző: nitrogén és káli tartalmu szuperfoszfátok és chilisalétrom a legjobb minőségben és a legkedvezőbb feltételek mellett kaphatók a:

Zalathnai Kénkovand-Ipar Részvénytársaságnál

Központi irodája: BUDAPESTEN, V. ker., Nádor-utca 4. szám, a hová a rendelések és mindennemű kérészködések intézendők. Rendeléseket készséggel elfogad és közvetít az Erdélyi Gazda közvetítő osztálya. A gyár árjegyzéke lapunk minden számában található!

„AGRARIA“ magyar gépforgalmi részvény-társaság

a szab. osztrák-magyar államvasut-társaság resiczai mezőgazdasági gépgyáranak vezérügynöksége

Mezőgazdák különös figyelmébe! Egyetemes acélekék.

Eltörhetetlen téglyacéleket.

Páncélacél-kormánylemez.

Magasított acél-ekefej.

Porvédő kerekek.

Acél gerendely.

Sürgőnycim: „Agraria“ Budapest, Rövidített levélcim: „Agraria“ Budapest, V., Váci-ut 2.

Tiszta acélananyag saját hámorainkból.

1457

Csak kitámasztott nyeregkerettel biró taligát szállítunk.

Kérjünk árjegyzéket mivel ez az összes talajmivelő-gépeket terjedelmesen ismerteti és egyáltalán a talaj alapos megmunkálására terjedelmes, szakszerű és minden gazdának értékes felvilágosításokat nyújt — és díjmentesen küldetik.

Ekegyártás terén legelső-rangu magyar gyártmány, felülmúlja még a legnevezetesebb idegen gyártmányokat is.